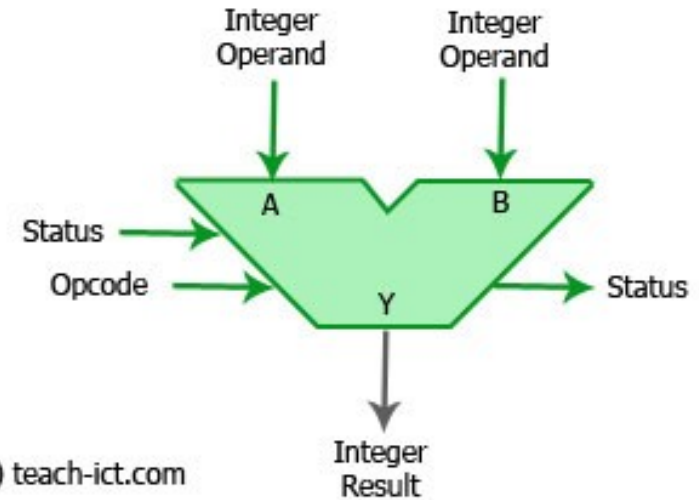

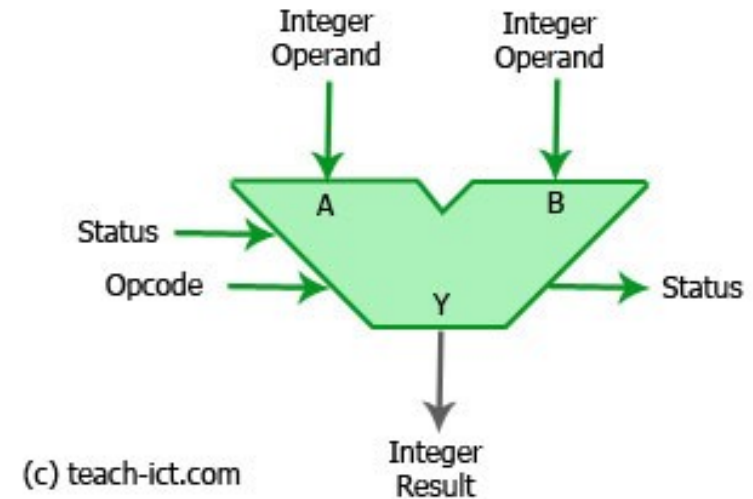
2.3 คณิตศาสตร์เลขจำนวนเต็ม

- สัญญาณ Opcode เพื่อสั่งการทำงาน เช่น บวก ลบ เป็นต้น
- ผลลัพธ์ Y เป็นจำนวนเต็มชนิดไม่มีเครื่องหมายขนาด n บิต
- สัญญาณ Status ประกอบด้วย
 - ขาเครื่องหมาย N (Negative) สำหรับเลขจำนวนเต็มชนิดมีเครื่องหมาย
 - ขา Z (Zero)=1 เพื่อบ่งบอกว่าผลลัพธ์ Y มีค่าเท่ากับศูนย์ทุกบิต
 - ขา Carry c_n สำหรับตัวทศบิตที่ n
 - ขา Overflow (V) เพื่อบ่งบอกความผิดพลาดขาสัญญาณเหล่านี้จะบันทึกลงในรีจิสเตอร์สถานะ (Status Register) สำหรับให้วงจรและโปรแกรมเมอร์ตรวจสอบด้วยวงจรดิจิทัลและคำสั่งภาษาแอสเซมบลี ในบทที่ 4

2.3.1 คณิตศาสตร์เลขจำนวนเต็ม ชนิดไม่มีเครื่องหมาย

	c_n	c_{n-1}	c_{n-2}	..	c_2	c_1	c_0	
$X_{2,u} +$		x_{n-1}	x_{n-2}	..	x_2	x_1	x_0	+
$Y_{2,u}$		y_{n-1}	y_{n-2}	..	y_2	y_1	y_0	
$Z_{2,u}$		z_{n-1}	z_{n-2}	..	z_2	z_1	z_0	

2.3.1 คณิตศาสตร์เลขจำนวนเต็ม ชนิดไม่มีเครื่องหมาย

$$c_{i+1}z_i = x_i + y_i + c_i \quad (2.40)$$

เมื่อ $i=0, 1, 2, \dots, n-1$ โดย $c_0 = 0$ และสัญลักษณ์ $+$ คือการบวกเลข ไม่ใช้การ OR กันเชิงตรรกศาสตร์

ในวิชาออกแบบวงจรดิจิทัล เราเรียกววงจรบวกเลขชนิดนี้ว่า วงจร Full Adder โดยวงจรจะนำบิตข้อมูลจำนวน 3 บิตมากระทำการทางตรรกศาสตร์ได้ผลลัพธ์ z_i โดย

$$z_i = x_i \oplus y_i \oplus c_i \quad (2.41)$$

เมื่อ \oplus คือ กระบวนการ Exclusive-OR และบิตตัวทด c_{i+1}

$$c_{i+1} = (x_i \& y_i) | (x_i \& c_i) | (y_i \& c_i) \quad (2.42)$$

เมื่อ $\&$ คือ กระบวนการ AND และ $|$ คือ กระบวนการ OR วงจรบวกเลขชนิดไม่มีเครื่องหมายขนาด n บิตนี้สามารถตรวจจับการเกิดโอเวอร์โฟลว์ได้โดย

$$V = c_n \quad (2.43)$$

2.3.1 คณิตศาสตร์เลขจำนวนเต็ม ชนิดไม่มีเครื่องหมาย

ตัวอย่างที่ 2.3.1 จงคำนวณหาค่าของ $5 + 9$ ด้วยเลขจำนวนเต็มชนิดมีเครื่องหมาย แบบ Unsigned ขนาด 4 บิต $5 + 9 = 14$ ดังนั้น ในเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาด 4 บิต สามารถคำนวณได้ดังนี้

การบวกเลขขนาด 4 บิตแบบไม่มีเครื่องหมาย: $5 + 9 = 14$ พร้อมตัวทด และผลลัพธ์ถูกต้องเนื่องจากไม่เกิดโอเวอร์โฟลว์ ($V=c_n=0$)

	c_4	c_3	c_2	c_1	c_0	Overflow=False $V=c_n=0$
$X=5$ +	0	0	0	1	0	
$Y=9$		1	0	0	1	
$Z=14$		1	1	1	0	

2.3.1 คณิตศาสตร์เลขจำนวนเต็ม ชนิดไม่มีเครื่องหมาย

ตัวอย่างที่ 2.3.2. จงคำนวณหาค่าของ $7 + 9$ ด้วยเลขจำนวนเต็มชนิดมีเครื่องหมาย แบบ Unsigned ขนาด 4 บิต $7 + 9 = 16 = 0$ ดังนั้น ในเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาด 4 บิต ซึ่งไม่สามารถแสดงผลค่า 16_{10} ได้ ดังนี้

	c_4	c_3	c_2	c_1	c_0	Overflow $V=c_n=1$
	1	1	1	1	0	
$X=7+$		0	1	1	1	+
$Y=9$		1	0	0	1	
$Z=16$		0	0	0	0	

สาเหตุของการเกิด Overflow เนื่องจากผลลัพธ์มีค่าอยู่นอกย่านที่เป็นไปได้ โดยสามารถตรวจสอบอย่างง่ายโดย $c_4 = 1$ (V: Overflow) เมื่อเกิดโอเวอร์โฟลว์ ผลลัพธ์ที่ได้จึงมีค่าไม่ถูกต้อง (Invalid)

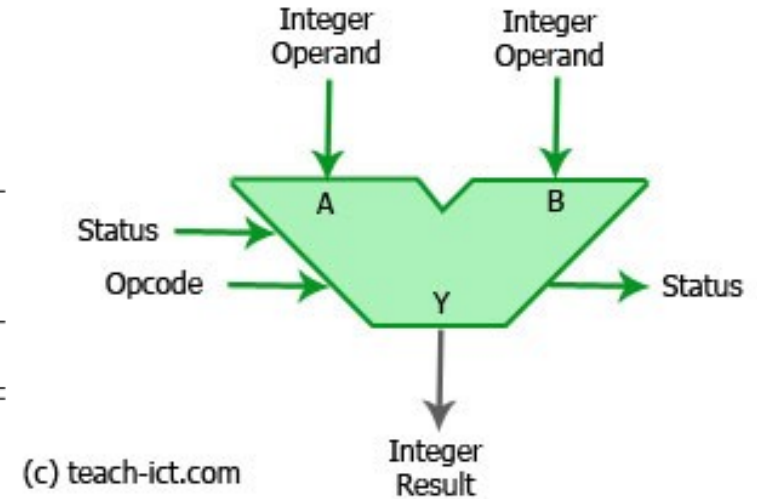
2.3.1 คณิตศาสตร์เลขจำนวนเต็ม ชนิดไม่มีเครื่องหมาย

การบวกเลขจำนวนเต็มชนิดไม่มีเครื่องหมาย

การบวกเลขจำนวนเต็มชนิดไม่มีเครื่องหมาย 2 จำนวน ผลลัพธ์ที่ได้จะไม่มีเครื่องหมายด้วยเช่นกัน แต่การบวกเลขขนาดใหญ่ที่เข้าใกล้ค่าสูงสุด สามารถเกิดความผิดพลาดได้ เรียกว่า **การเกิดโอเวอร์โฟลว์ (Overflow)** ในสมการที่ (2.43) ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากวงจรดิจิทัลที่สามารถประมวลผลได้จำกัด ตามจำนวนบิตข้อมูลสูงสุดที่ทำได้ ในตัวอย่างการแปลงเลขฐานสองเป็นฐานสิบที่ได้แสดงไปแล้ว ยกตัวอย่างเช่น การวนรอบหรือวนลูป (Loop) เพิ่มค่าอย่างต่อเนื่องโดยไม่ระวัง ตามประโยคในภาษา C/C++ ประโยค $i++$ หรือ $i=i+1$ นี้ หาก i มีค่าเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนถึงค่าสูงสุด การบวกเพิ่มอีก 1 ไปเรื่อยๆ โดยไม่มีการตรวจจับการเกิดโอเวอร์โฟลว์ล่วงหน้า จะทำให้ค่าของ i กลายเป็นศูนย์ในที่สุด ซึ่งอาจทำให้เกิดผลร้ายตามมาอย่างรุนแรง ผู้อ่านสามารถทดสอบได้ตามกิจกรรมท้ายบททดลองในภาคผนวก E

2.3.2 คณิตศาสตร์เลขจำนวนเต็ม ชนิดมีเครื่องหมาย 2's Complement

	C_n	C_{n-1}	C_{n-2}	..	C_2	C_1	C_0	
$X_{2,s} +$		x_{n-1}	x_{n-2}	..	x_2	x_1	x_0	+
$Y_{2,s}$		y_{n-1}	y_{n-2}	..	y_2	y_1	y_0	
$Z_{2,s}$		z_{n-1}	z_{n-2}	..	z_2	z_1	z_0	

2.3.2 คณิตศาสตร์เลขจำนวนเต็ม ชนิดมีเครื่องหมาย 2's Complement

$$c_{i+1}z_i = x_i + y_i + c_i \quad (2.44)$$

เมื่อ $i=0, 1, 2, \dots, n-1$ โดย $c_0 = 0$

ผลลัพธ์ของการบวกเลขจำนวน 3 บิต สามารถคำนวณได้จากวงจร Full Adder ดังนี้

$$z_i = x_i \oplus y_i \oplus c_i \quad (2.45)$$

เมื่อ \oplus คือ กระบวนการ Exclusive-OR

$$c_{i+1} = (x_i \& y_i) | (x_i \& c_i) | (y_i \& c_i) \quad (2.46)$$

เมื่อ $\&$ คือ กระบวนการ AND และ $|$ คือ กระบวนการ OR

การเกิดโอเวอร์โฟลว์ของการบวกเลขชนิดมีเครื่องหมาย 2-Complement ได้โดย

$$V = c_n \oplus c_{n-1} \quad (2.47)$$

2.3.2 คณิตศาสตร์เลขจำนวนเต็ม ชนิดมีเครื่องหมาย 2's Complement

ตัวอย่างที่ 2.3.5 จงคำนวณหาค่าของ $7 + 3$ ด้วยเลขจำนวนเต็มชนิดมีเครื่องหมาย แบบ 2-Complement ขนาด 4 บิต ดังนั้น ในเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาด 4 บิต สามารถคำนวณได้ดังนี้

	c_4	c_3	c_2	c_1	c_0	Overflow=True $V=0 \oplus 1=1$
	0	1	1	1	0	
$X = 7$		0	1	1	1	+
$+Y = +3$		0	0	1	1	
$Z = -6$		1	0	1	0	

ผลการคำนวณผลลัพธ์ที่ไม่ถูกต้อง (Invalid) เนื่องจากเกิดโอเวอร์โฟลว์ (Overflow) เพราะฮาร์ดแวร์คำนวณ $V=c_4 \oplus c_3 = 0 \oplus 1 = 1$ ตามสมการที่ (2.47) ทำให้ซอฟต์แวร์นำคำตอบนี้ไปใช้ไม่ได้

2.3.2 คณิตศาสตร์เลขจำนวนเต็ม ชนิดมีเครื่องหมาย 2-Complement

ตัวอย่างที่ 2.3.7 จงคำนวณหาค่าของ $-3 - 6$ ด้วยเลขจำนวนเต็มชนิดมีเครื่องหมาย แบบ 2-Complement ขนาด 4 บิต $-3 - 6 = (-3) + (-6)$ ดังนั้น ในเครื่องคอมพิวเตอร์ขนาด 4 บิต ดังนี้

	c_4	c_3	c_2	c_1	c_0	Overflow=True $V=1 \oplus 0=1$
	1	0	0	0	0	
$X = -3 +$		1	1	0	1	+
$-Y = -6$		1	0	1	0	
$Z = +7$		0	1	1	1	

ผลการคำนวณผลลัพธ์ที่ไม่ถูกต้อง (Invalid) เนื่องจากเกิดโอเวอร์โฟลว์ (Overflow) เพราะฮาร์ดแวร์คำนวณ $V=c_4 \oplus c_3 = 1 \oplus 0 = 1$ ตามสมการที่ (2.47) ทำให้ซอฟต์แวร์นำคำตอบนี้ไปใช้ไม่ได้

2.3.2 คณิตศาสตร์เลขจำนวนเต็ม ชนิดมีเครื่องหมาย 2-Complement

การบวก/ลบเลขจำนวนเต็มชนิดมีเครื่องหมาย

การบวก/ลบเลขจำนวนเต็มชนิดมีเครื่องหมาย 2 จำนวน ผลลัพธ์ที่ได้จะมีเครื่องหมายด้วยเช่นกัน แต่การบวก/ลบเลขขนาดใหญ่ที่เข้าใกล้ค่าสูงสุดหรือค่าต่ำสุด สามารถเกิดความผิดพลาดได้ เรียกว่า **การเกิดโอเวอร์โฟลว์ (Overflow)** ในสมการที่ (2.47) ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากวงจรดิจิทัลที่สามารถประมวลผลได้จำกัดตามจำนวนบิตข้อมูลสูงสุดที่ทำได้ ยกตัวอย่างเช่น การวนรอบหรือวนลูป (Loop) เพิ่มค่าอย่างต่อเนื่องโดยไม่ระวัง ตามประโยคในภาษา C/C++ ประโยค $i++$ หรือ $i=i+1$ นี้ หาก i มีค่าเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนถึงค่าสูงสุด การบวกเพิ่มอีก 1 ไปเรื่อยๆ โดยไม่มีการตรวจจับการเกิดโอเวอร์โฟลว์ล่วงหน้า จะทำให้ค่าของ i กลายเป็นค่าลบในที่สุด ซึ่งอาจทำให้เกิดผลร้ายตามมาอย่างรุนแรง ผู้อ่านสามารถทดสอบได้ตามกิจกรรมท้ายบททดลองในภาคผนวก E

2.4 เลขทศนิยมฐานสองชนิดจุดตรึง (Fixed Point)

นิยามที่ 2.4.1 กำหนดให้ F_2 เป็นเลขทศนิยมฐานสองชนิด Signed Magnitude เขียนอยู่ในรูป

$$F_2 = [s][x_{n-1}x_{n-2}x_{n-3}..x_1x_0].[y_{-1}y_{-2}y_{-3}..y_{-m}] \quad (2.48)$$

นิยมใช้ขนาด-เครื่องหมาย ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ บิตเครื่องหมาย (Sign bit: s หรือ \pm) โดย $s=0$ แทนเครื่องหมายบวก และ $s=1$ แทนเครื่องหมายลบ ส่วนจำนวนเต็ม (Integer: $X_{2,u}$) มีความยาว n บิต และ ส่วนทศนิยม (Fraction: F_2) ยาว m บิต รวมความยาวทั้งหมด $m + n + 1$ บิต

โดย F_{10} คือ ค่าฐานสิบของเลขทศนิยมฐานสองชนิดจุดตรึง F_2 สามารถคำนวณได้จาก

$$F_{10} = (-1)^s \times [x_{n-1}2^{n-1} + .. + x_12^1 + x_02^0 + y_{-1}2^{-1} + y_{-2}2^{-2} + y_{-3}2^{-3} + ... + y_{-m}2^{-m}] \quad (2.49)$$

หรือ

$$F_{10} = (-1)^s \times [x_{n-1}2^{n-1} + .. + x_12^1 + x_02^0 + \frac{y_{-1}}{2} + \frac{y_{-2}}{4} + \frac{y_{-3}}{8} + ... + \frac{y_{-m}}{2^m}] \quad (2.50)$$

2.4 เลขทศนิยมฐานสองชนิดจุดตรึง (Fixed Point)

ตัวอย่างที่ 2.4.1. จงแปลงเลขฐานสิบต่อไปนี้เป็นเลขทศนิยมฐานสองชนิดจุดคงที่ $m = n = 2$ บิต

$$+0.75_{10} = 000.11_2 \quad (2.51)$$

$$+3.00_{10} = 011.00_2 \quad (2.52)$$

$$-3.75_{10} = 111.11_2 \quad (2.53)$$

ผู้อ่านสามารถสามารถเขียนเลขทศนิยมฐานสองชนิดจุดคงที่ได้ตามรูปแบบนี้

$$F_2 = [s][X_{2,u}].[Y_2] \quad (2.54)$$

ค่าทศนิยม (Y_2) มีความยาว m บิต เขียนเป็นสัญลักษณ์ได้ดังนี้

$$Y_2 = y_{-1}y_{-2}y_{-3}\dots y_{-m} \quad (2.55)$$

2.5 เลขทศนิยมฐานสองชนิดจุดลอยตัว

เลขทศนิยมฐานสองชนิดชนิดจุดลอยตัวเหมาะสมสำหรับข้อมูลที่มีพิสัย (Range) กว้าง และเลขทศนิยมที่ต้องการความละเอียดสูง สำหรับการคำนวณทางวิทยาศาสตร์ (Scientific) ดังนี้

- -2.34×10^{56} ซึ่งเขียนอยู่ในลักษณะที่นอร์มัลไลซ์ (Normalize) แล้ว
- $+0.002 \times 10^{-4}$ ซึ่งจะต้องนอร์มัลไลซ์ต่อไปเป็น $+2.000 \times 10^{-7}$
- $+987.02 \times 10^9$ ซึ่งจะต้องนอร์มัลไลซ์ต่อไปเป็น $+9.8702 \times 10^{11}$

นิยามที่ 2.5.1 เลขทศนิยมชนิดจุดลอยตัวฐานสองที่อยู่ในรูปนอร์มัลไลซ์ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ บิตเครื่องหมาย (Sign bit: s) ค่านัยสำคัญ (Significand: S_2) ในสมการที่ (2.61) และค่ายกกำลัง (Exponent: E_2) มีลักษณะดังนี้

$$(-1)^s \times [1.y_{-1}y_{-2}y_{-3}\dots y_{-m}]_2 \times 2^{E_2} \quad (2.59)$$

เลขยกกำลังเป็นเลขจำนวนเต็มฐานสองชนิด sign-magnitude ความยาว n บิต ดังนี้

$$E_2 = \pm[e_{n-1}e_{n-2}\dots e_0]_2 \quad (2.60)$$

2.5 เลขทศนิยมฐานสองชนิดจุดลอยตัว

เมื่อ e_i แต่ละบิตมีค่า “1” หรือ “0” ในตำแหน่งที่ i s คือ Sign bit และ n คือ จำนวนบิตซึ่งกำหนดไว้ก่อนจะออกแบบวงจร

จากนิยามที่ 2.59 ค่านัยสำคัญ (Significand) S_2 ความยาว $m+1$ บิต สามารถเขียนใหม่ได้ ดังนี้

$$S_2 = [1.y_{-1}y_{-2}y_{-3}\dots y_{-m}]_2 \quad (2.61)$$

ซึ่งมีความสำคัญต่อรูปแบบการเขียน เนื่องจากวงจรจะต้องทำการนอร์มัลไลซ์ผลลัพธ์ที่ได้จากการคำนวณเสมอ ค่านัยสำคัญที่นอร์มัลไลซ์ข้างต้นสามารถคำนวณหาค่าฐานสิบ ได้ดังนี้

$$S_{10} = (-1)^s \times \left[1 + \frac{y_{-1}}{2} + \frac{y_{-2}}{4} + \frac{y_{-3}}{8} + \dots + \frac{y_{-m}}{2^m}\right] \times (2^{\pm E_2}) \quad (2.62)$$

2.5 เลขทศนิยมฐานสองชนิดจุดลอยตัว

ตัวอย่างที่ 2.5.1 จงแปลงเลขทศนิยมฐานสองชนิดจุดลอยตัวที่นอร์มัลไลซ์แล้ว $(-1)^1 \times 1.0101_2 \times 2^3$ ให้เป็นเลขทศนิยมฐานสิบตามสมการที่ (2.62)

วิธีทำ

1. ปรับจุดทศนิยม เพื่อให้เป็นเลขฐานสองชนิด Sign-Magnitude และเลขยกกำลังเท่ากับ 0
 $-1010.1_2 \times 2^0$

2. แปลงค่าเลขฐานสองชนิดที่เลื่อนตำแหน่งแล้วให้เป็นฐานสิบ

$$-\{1 \times 2^3 + 0 \times 2^2 + 1 \times 2^1 + 0 \times 2^0 + 1 \times 2^{-1}\} = -\{8 + 0 + 2 + 0 + 0.5\} = -10.5$$

2.6 เลขทศนิยมฐานสองชนิดจุดลอยตัวมาตรฐาน IEEE754

มาตรฐานของเลขทศนิยมฐานสองชนิดจุดลอยตัวได้ถูกกำหนดโดย IEEE (Institute of Electrical and Electronics Engineers) เรียกว่า มาตรฐาน IEEE754 ในปี ค.ศ.1985 เพื่อให้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สามารถคำนวณค่าเลขทศนิยมฐานสองบนเครื่องที่ใช้ซีพียูใดๆก็ได้แล้วให้ผลลัพธ์ตรงกัน ปัจจุบันนี้มาตรฐานได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง สามารถรองรับเลขทศนิยมจุดลอยตัว 2 รูปแบบหลักคือ

- ชนิด Single precision (32-bit) ตรงกับตัวแปรชนิด float ในภาษา C/C++ และ Java
- ชนิด Double precision (64-bit) ตรงกับตัวแปรชนิด double ในภาษา C/C++ และ Java เวอร์ชันล่าสุดของ IEEE754 คือ ปี ค.ศ. 2019 [รายละเอียดเพิ่มเติม](#)

ตัวอย่างการประกาศและตั้งค่าตัวแปรที่ใช้มาตรฐานนี้

```
float a = -5; /* a = 0xC0A00000 */  
double b = -0.75; /* b = 0xBFE8000000000000 */
```

2.6 เลขทศนิยมฐานสองชนิดจุดลอยตัวมาตรฐาน IEEE754

นิยามที่ 2.6.1 เลขทศนิยมฐานสองชนิดจุดลอยตัวที่นอมัลไลซ์แล้ว สามารถเขียนอยู่ในรูปของเลขฐานสองต่อไปนี้

$$F_{2,IEEE} = [s][E_{2,IEEE}][Y_2] \quad (2.63)$$

โดยค่าทศนิยม (Fraction): Y_2 ตามสมการที่ (2.64) มีความยาว $m=23$ และ 51 บิต ตามชนิด Single Precision และ Double Precision ตามลำดับ สามารถเขียนเป็นสัญลักษณ์คล้ายกับเลขทศนิยมฐานสองชนิดจุดตรึง ดังนี้

$$Y_2 = y_{-1}y_{-2}y_{-3}\dots y_{-m} \quad (2.64)$$

ค่ายกกำลัง เป็นเลขจำนวนเต็มชนิดไม่มีเครื่องหมาย ความยาว $n=8$ และ 11 บิต ขึ้นกับชนิด Single Precision และ Double Precision ตามลำดับ โดยมีลักษณะคล้ายกับเลขทศนิยมฐานสองชนิดจุดลอยตัวในสมการที่ 2.60 แต่ต่างกันที่เลขยกกำลังของ IEEE754 มีค่าเป็นเลขจำนวนเต็มไม่มีเครื่องหมาย

$$E_{2,IEEE} = [e_{n-1}e_{n-2}\dots e_0] \quad (2.65)$$

2.6 เลขทศนิยมฐานสองชนิดจุดลอยตัวมาตรฐาน IEEE754

เลขทศนิยมฐานสองชนิดจุดลอยตัวตามมาตรฐาน IEEE754 ในสมการที่ 2.63 สามารถแปลงเป็นค่าเลขทศนิยมฐานสิบ ได้ดังนี้

$$F_{10,IEEE} = (-1)^s \times \left[1 + \frac{y_{-1}}{2} + \frac{y_{-2}}{4} + \frac{y_{-3}}{8} + \dots + \frac{y_{-m}}{2^m} \right] \times 2^{(E_{2,IEEE} - E_{bias})} \quad (2.67)$$

ดังนั้น เลขยกกำลังจริงจึงสามารถคำนวณได้โดย

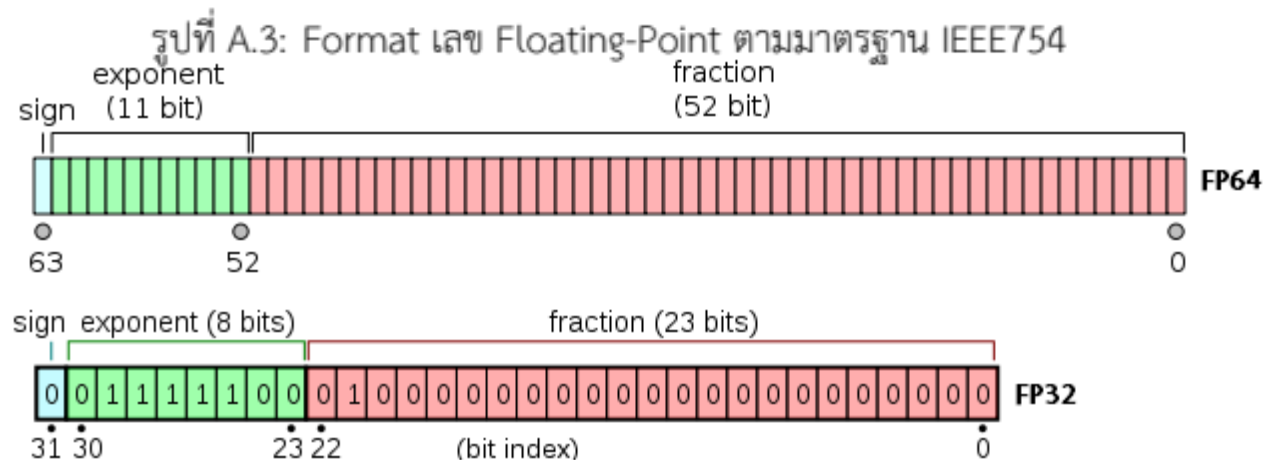
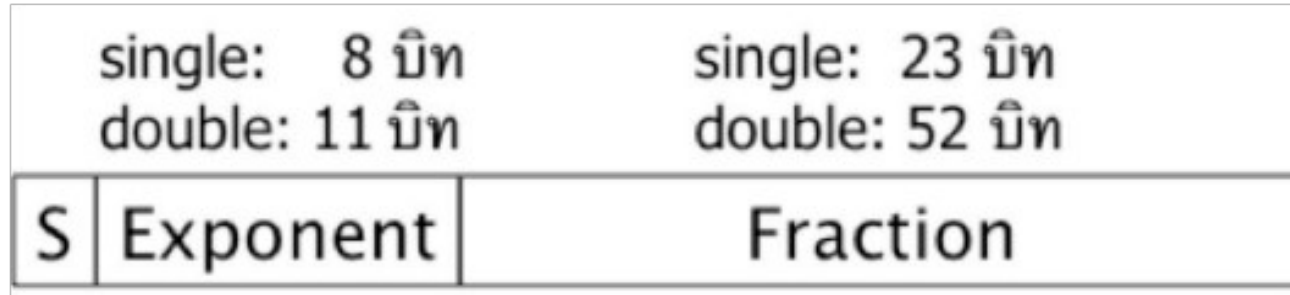
$$E_{2,IEEE} = E_2 + E_{bias} \quad (2.66)$$

- ชนิด *Single Precision* ค่า $E_{bias} = 01111111_2 = 127_{10}$

- ชนิด *Double Precision* ค่า $E_{bias} = 0111111111_2 = 1023_{10}$

2.6 เลขทศนิยมฐานสองชนิดจุดลอยตัวมาตรฐาน IEEE754

- ชนิด Single precision (32-bit) ตรงกับตัวแปรชนิด float ในภาษา C/C++ และ Java
- ชนิด Double precision (64-bit) ตรงกับตัวแปรชนิด double ในภาษา C/C++ และ Java

2.6 เลขทศนิยมฐานสองชนิดจุดลอยตัวมาตรฐาน IEEE754

ตัวอย่างที่ 2.6.1 เลขทศนิยมฐานสองชนิดจุดลอยตัวมาตรฐาน IEEE754 ชนิด Single Precision ต่อไปนี้ มีค่าเท่าไรในฐานสิบตามสมการที่ (2.67)

$$4\ 2\ 2\ 8\ 0\ 0\ 0\ 0_{16} = [0100\ 0010\ 0010\ 1000\ 0000\ 0000\ 0000\ 0000]_2$$

วิธีทำ

1. แปลงจากเลขฐานสิบหกให้เป็นฐานสองและองค์ประกอบต่างๆ ได้ดังนี้

$$s=[0][E_{2,IEEE}=100\ 0010\ 0][Y_2=010\ 1000\ 0000\ 0000\ 0000\ 0000]_2$$

2. จะพบว่าบิตเครื่องหมาย $s = 0$

$$\text{ค่ายกกำลังจริง } E_{true} = 1000\ 0100_2 - E_{bias} = 132 - 127 = 5$$

$$\text{ค่าทศนิยม } Y_2 = 010\ 1000\ 0000\ 0000\ 0000\ 0000_2$$

$$F_{10,IEEE} = (-1)^0 \times (1 + .0101_2) \times 2^5 \quad (2.68)$$

$$= (-1)^0 \times (1.0101_2) \times 2^5 \quad (2.69)$$

$$= (-1)^0 \times (101010.0_2) \quad (2.70)$$

$$= (+1) \times (32 + 8 + 2) \quad (2.71)$$

$$= 42.0_{10} \quad (2.72)$$

2.6 เลขทศนิยมฐานสองชนิดจุดลอยตัวมาตรฐาน IEEE754

ตัวอย่างที่ 2.6.4 จงแปลงเลข -0.75_{10} เป็นเลขทศนิยมฐานสองชนิดจุดลอยตัวตามมาตรฐาน IEEE754 ทั้งสองชนิด

วิธีทำ

1. แปลงเลขทศนิยมฐานสิบให้อยู่ในรูปฐานสองแบบนอร์มัลไลซ์

$$\begin{aligned}-0.75_{10} &= (-1)^1 \times (0.5_{10} + 0.25_{10}) \\ &= (-1)^1 \times \left(\frac{1}{2} + \frac{1}{4}\right) \\ &= (-1)^1 \times (0.1_2 + 0.01_2) \\ &= (-1)^1 \times 0.11_2 \times 2^0\end{aligned}$$

2. ทำการนอร์มัลไลซ์ ตามสมการที่ (2.59)

$$-0.75_{10} = (-1)^1 \times 1.1_2 \times 2^{-1}$$

ดังนั้น บิตเครื่องหมาย $s = 1$

ค่าทศนิยม $Y_2 = 100\ 0000\ 0000\ 0000\ 0000\ 0000_2$

ค่ายกกำลัง $E_{2,IEEE} = -1 + E_{bias}$

2.6 เลขทศนิยมฐานสองชนิดจุดลอยตัวมาตรฐาน IEEE754

ดังนั้น บิตเครื่องหมาย $s = 1$

ค่าทศนิยม $Y_2 = 100\ 0000\ 0000\ 0000\ 0000\ 0000_2$

ค่ายกกำลัง $E_{2,IEEE} = -1 + E_{bias}$

โดยชนิด Single ค่ายกกำลัง (8 บิต): $E_{2,IEEE} = -1 + 127 = 126$ หรือ $E_{2,IEEE} = 0111\ 1110_2$

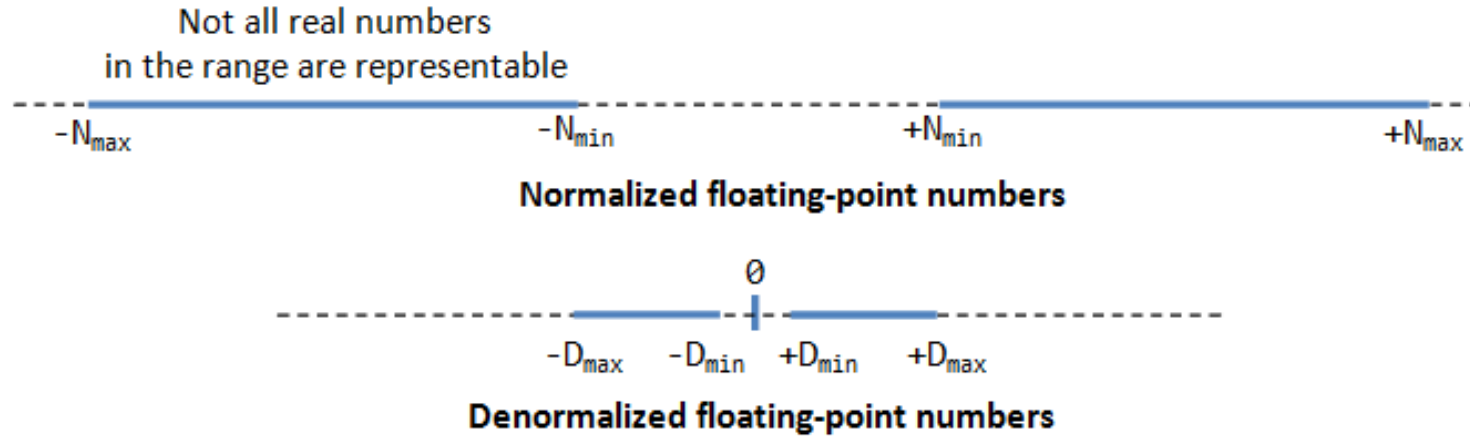
โดยชนิด Double ค่ายกกำลัง (11 บิต): $E_{2,IEEE} = -1 + 1023 = 1022$ หรือ $E_{2,IEEE} = 011\ 1111\ 1110_2$

3. ดังนั้น -0.75_{10} เขียนในรูปของเลขทศนิยมชนิดลอยตัวตามมาตรฐาน IEEE754 ชนิด

Single: $[1][011\ 1111\ 0][100\ 0000\ 0000\ 0000\ 0000\ 0000]_2 = BF40\ 0000_{16}$

Double: $[1][011\ 1111\ 1110][1000\ 0000\ 0000\ \dots 0000]_2 = BFE8\ 0000\ 0000\ 0000_{16}$

2.6 เลขทศนิยมฐานสองชนิดจุดลอยตัวมาตรฐาน IEEE754

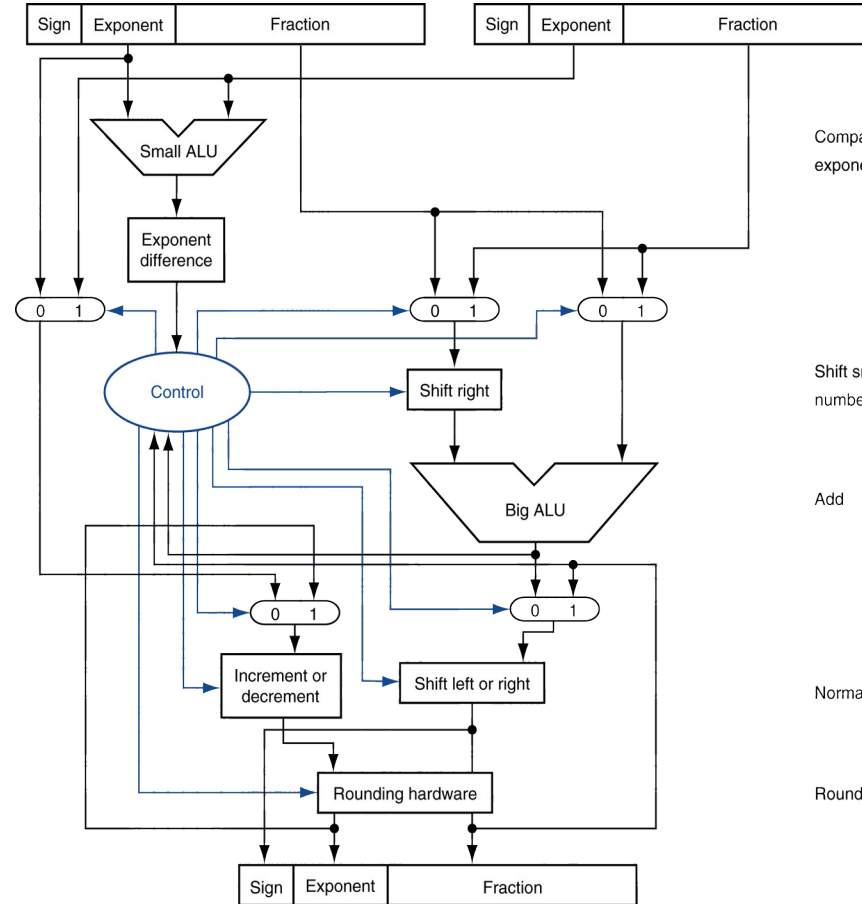

1	\pm	0000 0001 ₂ - 1111 1110 ₂	xx.. ₂	เลขฐานสิบทั่วไป (นอมนัลไลซ์) สมการที่ (2.67)
2	\pm	0000 0000 ₂	xx.. ₂	เลขฐานสิบที่น้อยมาก แต่ไม่เท่ากับศูนย์ (ดีนอมนัลไลซ์)
3	0	0000 0000 ₂	0...0 ₂	0.0 ₁₀ (ศูนย์จุดศูนย์)
4	\pm	1111 1111 ₂	0...0 ₂	$\pm\infty$ (\pm อินฟินิตี้)
5	0	1111 1111 ₂	xx.. ₂	Nan (Not a Number)

Floating-point numbers

0	10000001	111 1100 0000 0000 0000 0000
0	01111100	100 0000 0000 0000 0000 0000

	Exponent	Fraction
Step 1	10000001	111 1100 0000 0000 0000 0000
	01111100	100 0000 0000 0000 0000 0000
Step 2	10000001	1.111 1100 0000 0000 0000 0000
	01111100	1.100 0000 0000 0000 0000 0000
Step 3	10000001	1.111 1100 0000 0000 0000 0000
	01111100	1.100 0000 0000 0000 0000 0000
	101 (shift amount)	
Step 4	10000001	1.111 1100 0000 0000 0000 0000
	10000001	0.000 0110 0000 0000 0000 0000 00000
Step 5	10000001	1.111 1100 0000 0000 0000 0000
	10000001	+ 0.000 0110 0000 0000 0000 0000
	10.000 0010 0000 0000 0000 0000	
Step 6	10000001	10.000 0010 0000 0000 0000 0000 >> 1
	+ 1	
	10000010	1.000 0001 0000 0000 0000 0000
Step 7	(No rounding necessary)	
Step 8	0	10000010 000 0001 0000 0000 0000 0000

Compare
exponents

Shift smaller
number right

Add

Normalize

Round

Step 1

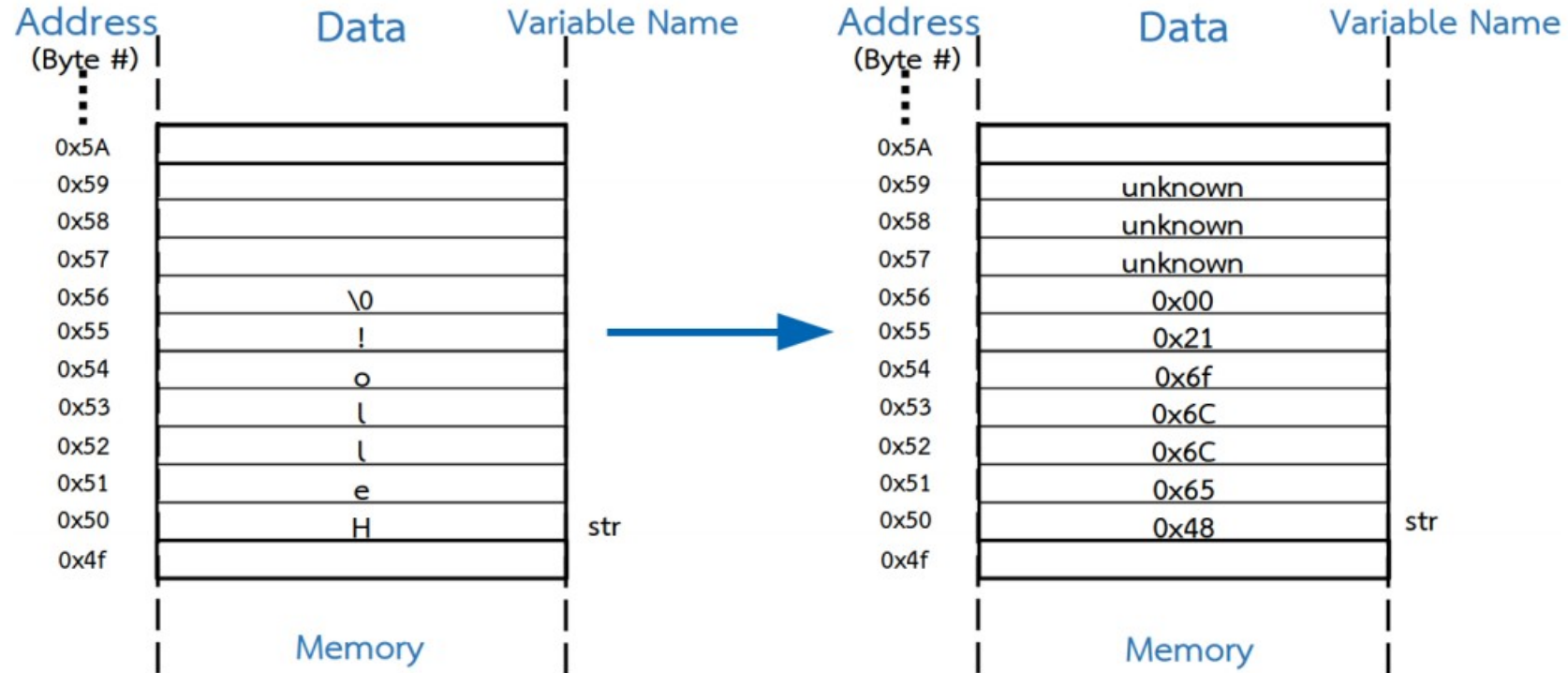
Step 2

Step 3

Step 4

2.7 ตัวอักษร (Character)

```
char[10] str="Hello!"
```


Codepage 874 - Thai

	-0	-1	-2	-3	-4	-5	-6	-7	-8	-9	-A	-B	-C	-D	-E	-F
0-																
1-																
2-		!	"	#	\$	%	&	'	(	)	*	+	,	-	.	/
3-	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	:	;	<	=	>	?
4-	@	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
5-	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	[	\	]	^	_
6-	`	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o
7-	p	q	r	s	t	u	v	w	x	y	z	{		}	~	
8-																
9-																
A-	'	ก	ข	ช	ค	ฅ	ฉ	ง	จ	ฉ	ซ	ฌ	ญ	ฎ	ฏ	
B-	ฐ	ฑ	ฒ	ณ	ด	ต	ถ	ท	ธ	น	บ	ป	ผ	ฝ	พ	ฟ
C-	ภ	ม	ย	ร	ล	ฬ	ว	ศ	ษ	ส	ห	ฬ	อ	ฮ	า	
D-	ะ	ั	า	ำ	ิ	ี	ึ	ุ	เ	อ	โ	๓	๔	๕	๖	๗
E-	๘	๙	๐	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒	๓
F-	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙

2.7 ตัวอักษร (Character)

- รหัส ASCII คือ มาตรฐานของรูปแบบการใช้เลขฐานสองเพื่อแทนตัวอักษรตั้งแต่อดีต ซึ่งกำหนดขึ้นมาโดยหน่วยงานชื่อว่า ANSI (American National Standard Institute)
- ตารางรหัสแอสกี (ASCII) กำหนดเลขฐานสองขนาด 8 บิต เพื่อแทนตัวอักษรจำนวน $2^8=256$ ตัว โดยมีรหัสเริ่มต้น คือ $00_{16} = 0000\ 0000_2$ ถึง $FF_{16} = 1111\ 1111_2$ โดยรหัส 00_{16} แทนอักษร NULL อ่านว่า นัลล์
- ไมโครซอฟต์พัฒนารหัสภาษาไทยของตนเอง เรียกว่า Windows-874 โดยใช้มาตรฐาน TIS-620 เป็นพื้นฐานสำหรับตัวอักษรภาษาไทยสำหรับการแลกเปลี่ยนข้อมูลในระบบปฏิบัติการ Windows

Codepage 874 - Thai

	-0	-1	-2	-3	-4	-5	-6	-7	-8	-9	-A	-B	-C	-D	-E	-F
0-																
1-																
2-		!	"	#	\$	%	&	'	(	)	*	+	,	-	.	/
3-	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	:	;	<	=	>	?
4-	@	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
5-	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	[	\	]	^	_
6-	`	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o
7-	p	q	r	s	t	u	v	w	x	y	z	{		}	~	
8-																
9-																
A-	'	ก	ข	ช	ค	ฅ	ฉ	ง	จ	ฉ	ซ	ซ	ฌ	ญ	ฎ	ฏ
B-	ฏ	ฑ	ฒ	ณ	ด	ต	ถ	ท	ธ	น	บ	ป	ผ	ฝ	พ	ฟ
C-	ภ	ม	ย	ร	ฤ	ล	ฌ	ว	ศ	ษ	ส	ห	ฬ	อ	ฮ	า
D-	ะ	ั	า	ำ	ิ	ี	ึ	ุ	เ	อ	โ	๓	๔	๕	๖	๗
E-	๘	๙	๐	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒	๓
F-	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙

2.7 ตัวอักษร (Character)

- รหัส Unicode ถูกกำหนดให้เป็นมาตรฐานโดย ISO (International Standard Organization) เพื่อมาทดแทนรหัส ASCII เนื่องจากความต้องการใช้ภาษาทั่วโลกที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ
- รหัส UCS-2 จะใช้พื้นที่ 2 ไบต์ หรือ 16 บิต ต่อ 1 ตัวอักษร ซึ่งทำให้สามารถใส่เลขฐานสองจำนวน $2^{\{16\}}$ หรือ 65,536 แบบมาแทนตัวอักษร ตำแหน่งเริ่มต้นของตารางรหัส Unicode จะเหมือนกับตารางรหัส ASCII ตัวภาษาอังกฤษและภาษาไทย ภายในแต่ละตัวอักษร มีค่ารหัส Unicode กำกับอยู่ด้วย ยกตัวอย่างเช่น ตัวอักษรไทยเริ่มต้นที่ รหัส ASCII เท่ากับ A1 คือ ก ในรูปของเลขฐานสองขนาด 8 บิต ตรงกับรหัส 0E01 ความยาว 16 บิต
- UTF-8 นิยมใช้ในเว็บเพจต่างๆ โดยแต่ละตัวอักษรจะใช้เวลาตั้งแต่ 1 ไบต์ จนถึง 4 ไบต์ โดยตัวอักษร 128 ตัวแรกคือรหัส ASCII ใช้เวลา 1 ไบต์ ส่วนตัวอักษรในภาษาอื่นๆ จะใช้จำนวนไบต์เพิ่มขึ้น
- รหัส UTF-16 คือ การขยายรหัส UCS-2 ให้ทันสมัยมากขึ้น โดยเพิ่มการเข้ารหัสเป็นขนาด 4 ไบต์

2.8 สรุปท้ายบท

ตารางที่ 2.13: ชนิด ความยาว ข้อมูล และการประยุกต์ใช้งานเลขฐานสองชนิดต่างๆ ในคอมพิวเตอร์

ชนิด	บิต	ข้อมูล	การประยุกต์ใช้งาน
char	8	ตัวอักษร	ข้อความ อีเมล ชื่อ นามสกุล
unsigned char	8	จุดภาพ	รูปภาพขาวดำ และ Gray Scale
unsigned char	8	จุดภาพ	รูปภาพสี RGB Bitmap JPEG
unsigned int	32/64	พอยน์เตอร์	แอดเดรสชี้ตำแหน่งข้อมูล ระบบ 32/64 บิต
unsigned int	32/64	จำนวน	จำนวนอุปกรณ์ IoT จำนวนดาวต่างๆ
int	32/64	จำนวน	เลขจำนวนเต็ม
ทศนิยมจุดตรึง	16-32	เสียง	ข้อมูลเสียงดนตรี
ทศนิยมจุดตรึง	16-32	จุดภาพ	ข้อมูลภาพความละเอียดสูง
float	32	จุดภาพ	ข้อมูลภาพความละเอียดสูง
float	32	ระยะทาง	เกม 3 มิติ
double	64	\pm ระยะทาง	ระยะทางไปยังดาวต่างๆ นอกโลก
double	64	\pm น้ำหนัก	น้ำหนักดาวต่างๆ น้ำหนักอนุภาคเล็กๆ

References

- https://www.researchgate.net/figure/Block-Diagram-of-Micro-SD-card_fig6_306236972
- <https://gabrieletolomei.wordpress.com/miscellanea/operating-systems/in-memory-layout/>
- <https://freedompenguin.com/articles/how-to/learning-the-linux-file-system>
- <https://www.techpowerup.com/174709/arm-launches-cortex-a50-series-the-worlds-most-energy-efficient-64-bit-processors>
- https://www.researchgate.net/figure/NVIDIA-Tegra-2-mobile-processor-11_fig1_221634532
- Harris, D. and S. Harris (2013). Digital Design and Computer Architecture (1st ed.). USA: Morgan Kauffman Publishing.
- <https://learn.adafruit.com/resizing-raspberry-pi-boot-partition/edit-partitions>

References

- https://en.wikipedia.org/wiki/Human%E2%80%93computer_interaction
- <https://community.arm.com/developer/ip-products/processors/b/processors-ip-blog/posts/programmer-s-guide-for-armv8-a>
- https://xdevs.com/article/rpi3_oc/
- https://www.gsmarena.com/a_look_inside_the_new_proprietary_apple_a6_chipset-news-4859.php
- https://www.slideshare.net/kleinerperkins/2012-kpcb-internet-trends-yearend-update/25-Global_Smartphone_Tablet_Shipments_Exceeded
- <https://www.aliexpress.com/item/32329091078.html>
- <https://www.raspberrypi.org/forums/viewtopic.php?t=63750>
- <https://www.youtube.com/watch?v=2ciyXehUK-U>